

ULUSAL DENİZ TURİZMİ SEMPOZYUMLARINDA
SUNULAN BİLDİRİLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ
¹Volkan BAHÇECİ, ²Ö. Devrim YILMAZ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilki 1998 yılında olmak üzere, 2014, 2016 ve 2018 yıllarında Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi ile İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü ve Reha Midilli Foça Turizm Fakültesi (2016 ve 2018’de) iş birliği ile İzmir’de düzenlenen Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumlarında sunulan ve bildiri kitaplarında yer alan çalışmaların genel profilini ortaya koymaktır. Araştırma; 4 bildiri kitabında yer alan toplam 95 bildiriye kapsamaktadır. Bu doğrultuda bildiriler; genel bilgiler, konu dağılımları, yazar özellikleri, kullanılan veri türü ve araştırma yöntemi gibi çeşitli değişkenler açısından bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma sonuçları gelecek yıllarda devam edecek Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumları ve benzeri etkinlikler ile deniz turizmi alanına yönelik yürütülen ve yürütülecek akademik çalışmalar açısından yol gösterici niteliktedir.

Anahtar Sözcükler: Bibliyometrik Analiz, Bildiri, Deniz Turizmi Sempozyumu,

1. GİRİŞ VE ANA BÖLÜMLER

Küresel düzeyde rekabetin söz konusu olduğu turizm sektöründe ülkeler uluslararası turizm gelirinden daha fazla pay alabilmek için turistik ürün çeşitlendirme politikalarına ağırlık vermektedir. Değişen turistik tüketici beklentileri ile şekillenen yeni turizm çeşitleri sektörü çeşitlendirirken; temel turistik ürünlerden bazıları da çekiciliğini sürdürmektedir. Bunlardan biri de deniz turizmidir. Ülkemiz turizmi açısından da vazgeçilmez bir turistik ürün çeşidi olan deniz turizmi geniş bir yelpazede farklı ürün ve hizmet seçenekleriyle önemli bir arz kaynağı olma özelliğini taşımaktadır.

Doğru stratejilerle yürütüldüğünde sürekli artan bir gelir sağlayan deniz turizmi faaliyetlerinin gelişimi, çeşitliliği, sürdürülebilirliği ve geleceği sektör temsilcilerini olduğu kadar, bilimsel çalışmaların yönünü de değiştirebilmektedir. Bilimsel çalışmalarla sektöre yön veren kurumlar arasında olan üniversiteler de ilgili bilim dallarında eğitim vermenin yanı

¹Araş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İzmir
volkan.bahceci@deu.edu.tr

²Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İzmir
devrim.yilmaz@deu.edu.tr

sıra, düzenledikleri kongre, sempozyum ve çalıştay gibi bilimsel toplantılara ev sahipliği yapmaktadır. Bu kapsamda bilimsel toplantılar alandaki yeni gelişmelerin öğrenilmesi, bilginin paylaşılması, disiplinler arası iş birliklerinin artması ve sektöre yön verme gibi önemli işlemlere sahiptir.

Bu yıl beşincisi düzenlenmekte olan ve artık geleneksel hâle gelen “Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu”; deniz turizmi ana ekseninde ilgili alanlardan akademisyenler ile sektördeki paydaşları iki yılda bir İzmir’de bir araya getiren önemli bir organizasyondur. Ev sahipliğini Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi, İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü ve Reha Midilli Foça Turizm Fakültesi’nin üstlendiği sempozyum tarihsel olarak bu alanda düzenlenen ilk akademik organizasyon olma özelliğini de taşımaktadır. Her seferinde güncel gelişmeler doğrultusunda belirlenen bir ana tema üzerine kurulan sempozyumda ana tema dışında deniz turizmine ilişkin önemli konular da araştırmacılar tarafından ele alınmaktadır.

Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu’nun ilki 1998 yılında düzenlenmiştir. İlk sempozyumun ardından uzunca bir süre (16 yıl) ulusal boyuttaki sempozyum düzenlenememiştir. Ancak 2005 yılında; Denizcilik Fakültesi (O yıllardaki adı ile Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksekokulu) ve Turizm İşletmeciliği Bölümü iş birliğinde Uluslararası Kıyı ve Deniz Turizmi Kongresi (International Congress on Coastal & Marine Tourism) düzenlenmiştir. Bu kongre uluslararası boyutu ve katılımcıları ile deniz turizmi alanında önemli bir organizasyon olmuştur. 2014 yılında Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu’nun ikincisinin düzenlenmesi ile organizasyon tekrar işlerlik kazanmaya başlamıştır. 2016 yılında Reha Midilli Foça Turizm Fakültesi de sempozyum iş birliğine dahil olmuştur. 2018 yılında dördüncüsü başarı ile tamamlanan sempozyumun gelecek yıllarda da düzenleneceği öngörülmektedir.

Diğer yandan; farklı anabilim dallarının bir araya gelerek düzenlediği bu sempozyum ortak yüksek lisans programlarının da temelini atmıştır. Bu kapsamda 2005 yılında Deniz Turizmi ve Yat Kaptanlığı Tezsiz Yüksek Lisans Programı, 2010 yılında Deniz Turizmi Tezli Yüksek Lisans Programı ve 2012 yılında da Deniz Turizmi Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı aynı ortaklaşa çabanın sonuçları arasında yer almaktadır. Bu açıdan söz konusu iş birliklerinin gerek bilime ve akademisyenlere gerekse sektör temsilcilerine katkısı oldukça fazladır.

Tüm bu nedenlerle çalışmanın temel amacı Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumlarında sunulan ve bildiri kitaplarında yer alan çalışmaların genel profilini ortaya koymak ve deniz turizmi alanına yönelik yürütülen ve yürütülecek akademik çalışmalara mevcut gelişim hakkında bilgi vermektir. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumuna ilişkin herhangi bir çalışma alan yazında bulunmamaktadır. Bu açıdan çalışmanın sempozyumun gelişim sürecinin ortaya konması ve gelecekte

düzenlenecek toplantılara yön vermesi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

2. AKADEMİK YAYINLARIN İNCELENMESİNİ İÇEREN GEÇMİŞ ÇALIŞMALAR

Son yıllarda alan yazında; yayımlanan akademik bildirilerin, makalelerin ve tez çalışmalarının farklı yöntemlerle analiz edilerek incelendiği araştırmaların sayısı artmaktadır. Bu çalışmalarda çoğunlukla içerik analizi, doküman analizi, bibliyometrik analiz ya da sistematik derleme gibi yöntemler kullanılmaktadır. Bu çalışmalar aslında aynı zamanda alan yazındaki bir boşluğu da doldurmaktadır. Söz konusu araştırmalar; belli bir bilim dalına ait araştırılan ve akademik yayına çevrilen konu ya da konuların da başlı başına bir araştırma konusu olduğunu göstermektedir. Bu açıdan bir bilim dalında sunular bildiriler ve yayımlanan makaleler ile tezler, söz konusu bilim dalındaki güncel gelişmeler ve araştırma eğilimlerinin öğrenilmesine katkı sağlamaktadır.

Akademik yayınların farklı bilim dallarında incelendiği geçmiş çalışmalardan görülebilmektedir. Ünsal ve diğerleri (2018) fizik alanında yürüttükleri çalışmada 2013, 2015 ve 2017’de Türkiye’de düzenlenen “Fizik Eğitimi Kongrelerinde” (3 kongre) sunulan bildirileri analiz etmişlerdir. Benzer biçimde Koyuncu ve diğerleri (2018) eğitim bilimleri alanında yürüttükleri çalışmada 2008, 2010, 2012 ve 2014 yıllarında düzenlenen “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Kongrelerinde” sunulan bildirileri doküman analizi yöntemi ile incelemişlerdir. Maksüdünov (2016) ise 2006-2014 yılları arasında düzenlenen 6 “Girişimcilik Kongresi”nde sunulan bildirileri içerik analizi yöntemiyle değerlendirmiştir. Kesiktaş ve Paker (2019) denizcilik alanında yürüttükleri çalışmada 2013, 2015 ve 2017 yıllarında düzenlenen “Ulusal Liman Kongresi”nde yer alan bildirileri içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Geçmiş çalışmalar elbette yalnızca kongrelere yönelik değildir. Örneğin; Kurt (2019) kamu yönetimi anabilim dalında kentleşme ve çevre sorunları alanında hazırlanan tezleri incelemiştir. Al ve Coştur (2007) ise psikoloji alanında yayınlanan makaleleri Türk Psikoloji Dergisi özelinde incelemiştir. Çalışmada Türk Psikoloji Dergisi’nde 1995-2005 yılları arasında yayınlanan makaleler bibliyometrik analiz yöntemiyle ele alınmıştır. Armutlu ve Arı (2010) yürüttükleri çalışmada 1986-2008 yılları arasında yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerini; işletme bilim dalı altında bibliyometrik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda turizm alanında da akademik yayınların incelendiği çalışmalar yürütülmüştür. Tüm çalışmaları almanın mümkün olmadığı bu kısımda turizm alanındaki benzer çalışmaların bazıları Tablo 1’de listelenmektedir.

Tablo 1: Turizm alanındaki akademik yayınları inceleyen geçmiş çalışmalar

Yazar/lar ve Yayın Yılı	Alan	Çalışmanın Başlığı	İncelenen Yayın Türü	İncelemenin Kapsadığı Yıllar
Çiçek ve Çiftçi (2019)	Turizm	Prof. Dr. Hasan Olalı Turizm Kitaplarında Yer Alan Atıfların İncelenmesi	Atıf	12 kitap
Boyras ve Sandıkçı (2018)	Turizm	Gastronomi Bildirilerinin Değerlendirilmesi: Turizm Kongreleri Örneği 2013-2017	Kongre	2013-2017 yılları arası (26 farklı turizm kongresi)
Tayfun vd., (2018)	Turizm	Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi	Tez	1990-2018 yılları arası
Aydın (2017)	Turizm	Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (Yöktez) Yiyecek İçecek İşletmeciliği Alanında Kayıtlı Bulunan Tezlerin Bibliyometrik Analizi	Tez	1988-2013 yılları arası
Demirbulut ve Dinç (2017)	Turizm	Sürdürülebilir Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili	Tez	1987-2015 yılları arası
Yılmaz (2017)	Turizm	Ulusal Turizm Kongrelerinde Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanı İle İlgili Yayınlanan Bildiriler Üzerine Bir Araştırma	Kongre	2009-2015 yılları arası (7 kongre)
Yılmaz (2017)	Turizm	Restoranlarda Bahşiş İle İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi	Makale	1978-2015 yılları arası
Tekin (2016)	Turizm	Türkiye'deki Lisansüstü Turizm Tezlerinde Odaklanılan Konular: 1984-2015	Tez	1984-2015 yılları arası
Tayfun vd., (2016)	Turizm	Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz	Tez	1985-2016 yılları arası

Nergiz (2014)	Turizm	Türkiye’de Lisansüstü Turizm Tezlerinin Bibliyometrik Profili (1990-2013)	Tez	1990-2013 yılları arası
Çakıcı vd., (2013)	Turizm	Ulusal Turizm Kongreleri Bildirilerinin Bibliyometrik Profili	Kongre	2009-2012 yılları arası
Çiçek ve Kozak (2012)	Turizm	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi’nde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili	Makale	1997-2001 2002-2006 2007-2011 (3 dönem)

Kaynak: Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

3. YÖNTEM

Bu çalışmanın temel amacı Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumlarında sunulan bildirileri belirlenen değişkenler açısından incelemektir. Araştırma bu amaçla nitel olarak tasarlanmış ve bulgular bibliyometrik analiz yöntemi ile elde edilmiştir.

Bibliyometri sayım yapmaya dayalı bir alan olarak (Al ve Coştur, 2007) yayımlanmış kitap, makale, dergi veya bilgilerin matematiksel ve istatistikî tekniklerle incelenmesi (Evren ve Kozak, 2012) olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda bibliyometrik analiz içeren araştırmalar alan yazındaki gelişim ve yönelimlerin belirlenmesi açısından farklı bilim dallarında uygulanabilmektedir.

Çalışmada yer alan araştırmanın evreni sempozyumda sunulan bildirilerin tümü olarak belirlenmiştir. Bu nedenle öncelikle bugüne kadar gerçekleştirilen dört sempozyumun bildiri kitaplarına (1. ve 2. Basılı, 3. ve 4. çevrimiçi) ulaşılmıştır. Dört sempozyumda toplam 95 bildiriye ulaşılmış ve bildirilerin tümünün analize uygun olduğu belirlenmiştir. Daha sonra veriler bibliyometrik açıdan incelenmek üzere matematiksel yöntemlere uygun hale getirilmiştir. Verilerin analizinde Microsoft Office Excel programı kullanılmıştır.

Bibliyometrik özelliklerin belirlenmesinde kullanılan değişkenler bildiri sayıları, yazarların bağlı olduğu üniversite, Dokuz Eylül Üniversitesi özelinde yazar sayısı, yazarların geldikleri şehirler, bildirilerdeki yazar sayısı, yazar unvanı, bildirilerdeki isim sırası, kurumlar arası iş birliği, konu dağılımları, araştırma yöntemleri ve veri toplama araçları olarak belirlenmiştir. Çalışmada cevap aranan temel araştırma soruları aşağıda yer almaktadır.

- 1) Bildiri sayılarının sempozyum yıllarına göre dağılımı nedir?
- 2) Bildiri yazarlarının bağlı oldukları üniversitelere göre dağılımı nedir?
- 3) Dokuz Eylül Üniversitesi’nin sempozyumlara katkısı ne kadardır?

- 4) Sempozyumlara hangi şehirlerden katılım sağlanmıştır?
- 5) Bildirilerin yazar sayısı açısından durumu nedir?
- 6) Bildiri yazarlarının unvanlarına göre dağılımı nedir?
- 7) Yazar unvanı ve bildirilerdeki isim sırası dağılımı nedir?
- 8) Sempozyumlarda farklı kurumlar arası iş birliği nasıldır?
- 9) Sempozyumlarda konu dağılımı nedir?
- 10) Bildirilerde kullanılan araştırma yöntemlerinin dağılımı nasıldır?
- 11) Bildirilerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı nasıldır?

4. BULGULAR

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular 4 alt başlık altında incelenmiştir. Bu başlıklar; (1) sempozyuma ilişkin bilgiler [düzenlenme tarihi, sunulan bildiri sayısı, sempozyum teması], (2) yazarlara ilişkin bilgiler [bağlı bulunan üniversitelere göre, geldikleri şehirlere göre, bildirilerdeki yazar sayılarına göre, yazar unvanlarına göre bildirilerdeki isim sırasına göre dağılım], (3) bildirilerdeki konu dağılımlarına ilişkin bilgiler ve (4) araştırma yöntemi ve veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler olarak adlandırılmaktadır.

4.1. Sempozyuma İlişkin Genel Bilgiler

Ulusal Deniz Turizmi sempozyumlarının (1998, 2014, 2016 ve 2018) düzenlenme tarihleri ve sempozyumlarda sunulan bildiri sayıları Tablo 2’de yer almaktadır. Buna göre; 4. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu hariç diğer üç sempozyumda sunulan bildiri sayılarında artış gözlenmektedir.

Tablo 2: Sempozyum bilgileri ve bildiri sayıları

Sempozyum Yılı	Düzenlenme Tarihi	Sunulan Bildiri Sayısı	Sempozyum Teması
1998	15 Mayıs	15	-
2014	28 Şubat	22	İnsan Çevre Ürün
2016	26-27 Şubat	37	Girişimcilik ve Yeni Fikirler
2018	23-24 Şubat	21	Küresel Eğilimler Yerel Etkiler

4.2. Yazarlara İlişkin Bilgiler

Bu kısımda öncelikle yazarların mensup oldukları üniversitelere göre dağılımı incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 3’te yer almaktadır. İlgili bilgiler incelenirken çok yazarlı çalışmalarda aynı üniversiteye mensup yazarlar bir kez sayılmıştır.

Tablo 3: Yazarların üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Sempozyumun Yılı				Toplam
	1998	2014	2016	2018	
Dokuz Eylül Üni.	11	11	26	12	60
İstanbul Üni.	1	1	3	1	6
Çanakkale 18 Mart Üni.	-	2	3	1	6
Muğla Sıtkı Koçman Üni.	-	-	3	2	5
Bandırma 17 Eylül Üni.	-	-	1	3	4
Piri Reis Üni.	-	-	2	1	3
Yaşar Üni.	-	-	2	-	2
Adnan Menderes Üni.	-	-	2	-	2
Diğer Üniversiteler	3	8	2	6	19*
Üniversite Dışı	3	6	5	3	17**
*19 farklı üniversiteden birer kez katılım yapılmıştır. **17 çalışmada Üniversite dışı kurumlardan katılım yapılmıştır. ***Çok yazarlı çalışmalarda yazarlar aynı üniversiteden ise bir kez sayılmıştır.					

Elde edilen verilere göre Deniz Turizmi sempozyumlarına en fazla yazar katılımı açık farkla sempozyumun düzenleyicisi olan Dokuz Eylül Üniversitesi'nden yapılmıştır. Bu yazarlar akademisyenler ve/veya lisansüstü öğrencilerdir. İkinci sırada üniversite dışı kurumlardan (kamu ve özel sektör temsilcileri, dernekler, vakıflar vb.) gelen yazarlar yer almaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi'nden yazarların isimlerinin yer aldığı 60 çalışmadan 45 tanesi sadece bu üniversiteden isimleri içermektedir. Yedi çalışmada diğer üniversitelerden yazarlar ile ortak çalışıldığı görülmüştür. Dokuz Eylül Üniversitesi ile üniversite dışı kurumlardan gelen yazarlar ise sekiz adet çalışmayı ortak yürütmüştür.

Katılımcıların üniversitelere göre dağılımına paralel olarak şehirlere göre katılımlarına bakıldığında Tablo 4'teki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 4: Yazarların şehirlere göre dağılımı

Şehir	Sempozyumun Yılı				Toplam
	1998	2014	2016	2018	
İzmir	11	15	27	12	64
İstanbul	2	1	4	3	10
Muğla	3	-	4	2	9
Çanakkale	-	2	3	1	6
Balıkesir	-	1	1	3	5
Aydın	-	-	-	-	2
Diğer	2	6	3	6	15
*Çok yazarlı çalışmalarda yazarlar aynı şehirden ise bir kez sayılmıştır.					

Şehir dağılımlarına bakıldığında katılımın en fazla ev sahibi olan Dokuz Eylül Üniversitesi'nin bulunduğu İzmir'den olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar Tablo 3'te yer alan üniversitelerin katılım bilgileri ile de paraleldir. Bununla beraber İzmir'deki katılımın büyük oranda Dokuz Eylül Üniversitesi'nden olması da dikkat çekicidir. İzmir'de bulunan Ege Üniversitesi, Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü gibi köklü devlet üniversitelerinden sempozyuma hiç katılım olmadığı görülmektedir. Ayrıca İzmir'de bulunan vakıf üniversitelerinden sempozyuma katılım çok düşük düzeyde gerçekleşmiştir.

İzmir dışından katılım gösteren yazarların geldikleri şehirlere bakıldığında Ege ve Marmara bölgesi şehirlerinin ağırlığı dikkat çekmektedir. Deniz ve Turizm temalarına diğer bölgelere kıyasla daha yakın olması beklenebilecek Akdeniz bölgesi şehirlerinden sempozyuma katılım ise çok düşük düzeyde kalmıştır.

Bildirilerdeki yazar sayılarına göre dağılım ise Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5: Bildirilerdeki yazar sayılarına göre dağılım

Yazar Sayısı	Sempozyumun Yılı				Bildiri Sayısı
	1998	2014	2016	2018	
Tek yazarlı	3	4	5	3	15
İki yazarlı	11	16	21	10	58
Üç yazarlı	-	2	7	7	16
Dört ve daha fazla yazarlı	1	-	4	1	6
Toplam	15	22	37	21	95

Tablo incelendiğinde çalışmaların büyük bir kısmının iki yazarlı yapıldığı anlaşılmaktadır. İki yazarlı çalışmaların önemli bir kısmının bir öğretim üyesi ile bir araştırma görevlisi veya lisansüstü öğrenci iş birliği ile yapıldığı görülmektedir. Dört veya daha çok yazarlı çalışmalar pek tercih edilmemektedir.

Benzer biçimde yazarların unvanlarına göre dağılımı Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6: Bildirilerdeki yazar unvanlarına göre dağılım

Yıl	Yazar Unvanları						
	Prof. Dr.	Doç. Dr.	Dr. Öğr. Üy.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.	Öğrenci	Diğer
1998	3	2	5	6	10	-	3
2014	3	6	7	3	5	9	9
2016	6	3	23	5	17	24	6
2018	5	2	11	4	15	7	4
Toplam	17	13	46	18	47	40	22

Bildirilerde yazarların unvanlarına bakıldığında profesör ve doçent kadrosundaki öğretim üyelerinin katılımlarının düşük düzeyde kaldığı; en fazla katılımı ise araştırma görevlisi ve doktor öğretim üyesi unvanlarındaki akademisyenlerin gerçekleştirdiğini görülmektedir. Yine lisansüstü öğrencilerinden katılım özellikle 2016'daki sempozyumda yüksek sayıda gerçekleşmiştir. Üniversite dışı kamu ve özel sektör katılımı düşük sayıda görünmekle beraber bu tabloda öğrenci olarak belirtilen yazarların önemli bir kısmının aynı zamanda üniversite dışı bu tür kurumlarda çalışan kişiler olduğu da not edilmelidir.

Yazarların unvanları ve bildiriye isim sırasına göre dağılımı Tablo 7'deki gibidir.

Tablo 7: Yazar unvanı ve bildiriye isim sırasına ilişkin bilgiler

Yazar Sırası	Yazar Unvanları								
	Prof. Dr.	Doç. Dr.	Dr. Öğr. Üy.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.	Öğrenci	Özel Sektör	Dernek /Vakıf	Kamu
1. Yazar	8	3	17	9	23	25	1	7	2
2. Yazar	3	9	23	8	18	11	1	5	2
3. Yazar	4	1	6	1	5	3	0	2	0
4. Yazar	2	0	0	0	1	1	1	1	0
Toplam	17	13	46	18	47	40	3	15	4

Bildirilerdeki isim sıralaması incelendiğinde öğretim üyelerinin isimlerinin genellikle beraber çalışma yaptıkları araştırma görevlisi ve öğrencilerden sonra geldiği görülmektedir. Diğer bir deyişle; öğretim üyeleri çok yazarlı çalışmalarda isim önceliğini araştırma görevlisi ve/veya öğrencilere vermektedir.

Katılımcıların çalıştıkları kurumlara göre iş birlikleri ise Tablo 8'de yer almaktadır.

Sempozyumlarda sunulan çalışmaların büyük bir kısmının (62 adet) farklı kurumlar arası iş birliği olmaksızın tek veya çok yazarlı olarak tek bir üniversitenin adı ile sunulduğu görülmektedir. Tablo 3'te de belirtildiği üzere bu çalışmaların 45 tanesi Dokuz Eylül Üniversitesi'nden gelen katılımcılara aittir. Katılımcıların aynı üniversiteden olduğu çok yazarlı çalışmaların 26 tanesinde yazarlardan en az birisi lisansüstü öğrencisi iken, beş adet çalışmada ise bir öğrenci tek yazar olarak yer almaktadır.

Tablo 8: Kurumlar arası iş birliğine ilişkin bilgiler

Kurumlar Arası İş Birliği	Sempozyumun Yılı				Bildiri Sayısı
	1998	2014	2016	2018	
Tek Üniversiteden Tek Yazarlı Çalışmalar	2	3	5	3	13
Aynı Üniversiteden Çok Yazarlı Çalışmalar	9	8	20	12	49
Farklı Üniversitelerin İş Birliği Yaptığı Çalışmalar	1	5	7	3	16
Üniversite ile Üniversite Dışı İş Birliği Yapılan Çalışmalar	2	4	1	3	11
Sadece Üniversite Dışı Kurumların Yaptığı Çalışmalar	1	2	4	-	6
Toplam	15	22	37	21	95

Farklı üniversitelerden yazarların bir araya gelerek yaptıkları çalışma sayısı 16 olup bu tür çalışmalarda öğrenci isimlerine nadiren rastlanmaktadır. Bu çalışmaların 13 tanesinde akademisyenler arası iş birliği görülmektedir.

Bildirilerin 89 tanesinde bir üniversite mensubu (akademisyen veya öğrenci) yazarlar arasında yer almaktadır. Yine bu bildirilerin 83 tanesinde en az bir akademisyen, 66 tanesinde ise en az bir öğretim üyesi isminin yer aldığı görülmektedir. Sadece altı çalışma üniversite ile bir bağı olmayan yazarlar tarafından yazılmıştır.

4.3. Bildirilerdeki Konu Dağılımlarına İlişkin Bilgiler

Sempozyumda sunulan bildiriler, çalışmanın yazarları tarafından okunarak temalar belirlenmiştir. Çoğu bildiri birden fazla temaya ulaşılmıştır. Bu doğrultuda tüm bildiriler incelendiğinde toplam 57 adet farklı temaya ulaşılmıştır. Bu temalar yakınlık derecelerine göre gruplandırılarak 10 temel kategori altında toplanmış, bu kategorilere girmeyen temalar ise “Diğer” başlığı altında değerlendirilmiştir. Temel kategorilere göre konu dağılımları Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9: Bildirilerdeki konu dağılımları

Temalar	Sempozyumun Yılı				Toplam
	1998	2014	2016	2018	
Turizm Türleri	4	8	15	6	33
Pazarlama	2	5	14	11	32
Çevre ve Sürd.	2	1	16	7	26
Yatçılık	5	7	4	3	19
Marina - Liman	2	5	7	4	18
Yönetim	0	0	3	12	15
Su Sporları	0	6	5	1	12

Mevzuat	1	1	4	4	10
Eğitim	0	4	1	2	7
Ulaştırma	2	0	3	0	5
Diğer	7	5	3	2	17
Toplam					194

Tema dağılımları incelendiğinde yazarların en çok ilgi gösterdikleri konular turizm türleri, pazarlama içerikli konular, evre ve sürdürülebilirlik, yatçılık, marina ve liman, yönetim, su sporları ile mevzuat konulu içeriklerdir. Özellikle pazarlama, evre ve sürdürülebilirlik, yönetim ve mevzuat temalı çalışmalara son iki sempozyumda daha sık rastlanmaktadır. Kruvaziyer başta olmak üzere çeşitli turizm türleri, yatçılık ve marinacılık tüm sempozyumlarda tercih edilen konular arasındadır.

2014 yılındaki sempozyumun ana temasını oluşturan evre konusunun ilgili yılda sadece bir kez ele alınmasına karşın, 2016 yılında çok sayıda çalışmada yer alması da dikkat çekicidir.

4.4. Araştırma Yöntemi ve Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bilgiler

Sempozyumda sunulan bildirilerde kullanılan yöntemler Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Kullanılan araştırma yöntemine göre bildiriler

Yöntem	Sempozyumun Yılı				Bildiri Sayısı
	1998	2014	2016	2018	
Nitel	1	10	15	15	41
Nicel	2	2	7	2	13
Karma	-	-	6	-	6
Derleme / Literatür Tarama	12	10	9	4	35
Toplam	15	22	37	21	95

Tablo 10 incelendiğinde řu bulgulara rastlanmaktadır: 1998 yılında sunulan 15 çalışmada sadece bir kez kullanılan nitel yöntemlerin kullanılma oranı ilerleyen sempozyumlarda yüzde yetmişlere kadar çıkmıştır. Nicel yöntemler ise yazarlar tarafından çok daha az tercih edilmiştir. Uygulamalı bir yöntem içermeyen derleme veya literatür tarama tipi çalışmaların oranı her sempozyumda kademeli olarak düşerek neredeyse beşte dörtten, beşte bir oranına düşmüştür.

Uygulama içeren yöntem kullanılan bildirilerde tercih edilen veri toplama araçları ise Tablo 11’de incelenmiştir.

Tablo 11: Veri toplama araçları

Veri Toplama Aracı	Sempozyumun Yılı				Bildiri Sayısı
	1998	2014	2016	2018	
Anket	2	2	7	1	12
Görüşme / Odak Grup	1	7	16	9	33*
Gözlem	-	-	1	1	2
Doküman	4	3	8	7	22
*Yalnızca 1 adet odak grup çalışması belirlenmiştir.					

Nitel yöntemlerde özellikle görüşme (mülâkat) yönteminin kullanılması sıklığı dikkat çekmektedir. Nitel yöntem kullanılan çalışmalarda sıkça kullanılan bir diğer veri kaynağı ise dokümanlar olarak tespit edilmiştir. Nicel yöntem kullanılan çalışmaların neredeyse tamamında veri toplama aracı olarak anket uygulaması kullanılmıştır.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi, İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü ve Reha Midilli Foça Turizm Fakültesi'nin ev sahipliğini üstlendiği Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu artık gelenekselleşen yapısıyla hem farklı bilim dalları ve alt disiplinleri kapsaması hem de konuyla ilgili özel sektör temsilcileri ile kamu kuruluşları yetkililerini bir araya getirmesi açısından önemli bir organizasyon olarak kabul edilmektedir. Sempozyum aynı zamanda deniz turizmi alanında bilimsel araştırmaların üretilmesine katkısının yanı sıra farklı alanlardan kişilerin ortak fikirler ve sonuçlar üretmesi için de uygun bir platform olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bugün beşincisi düzenlenmekte olan sempozyum; geçmişte 1998, 2014, 2016 ve 2018 yılları olmak üzere dört kez düzenlenmiştir. Sempozyumlarda bugüne kadar sunulan bildiri sayısı 95'tir. Bugüne kadar sunulan bildirilerin genel bir profilini çıkarmayı amaçlayan bu çalışmada ulaşılan önemli bulgular ve bunlara ilişkin değerlendirmeler şöyle özetlenebilmektedir.

Sempozyuma en fazla katılım aynı zamanda sempozyumun düzenleyicisi olan Dokuz Eylül Üniversitesi'nden yapılmıştır. Bu durum ortak lisansüstü eğitim programları da bulunan düzenleyici fakülte ve bölümlerin sempozyumun sürdürülebilirliğinde önemli bir rol üstlendiklerini göstermektedir. Alanında bir ilk olan sempozyumun başarılı bir biçimde sürdürülmesi Türkiye'nin önemli bir turizm çeşidi olan deniz turizmi açısından da önem taşımaktadır.

Sempozyuma katılım yapan yazarların şehirlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla katılımın İzmir şehriden sağlandığı

görülmektedir. Bu sonuç üniversitelerden katılım bilgileri ile de paralellik göstermektedir. Ayrıca sempozyumun düzenlendiği yerin İzmir olması da aynı şehirden katılımı kolaylaştıran bir faktör olarak kabul edilmektedir. Ancak bu noktada; İzmir'den katılımın çoğunlukla Dokuz Eylül Üniversitesi'nden olması ve şehirdeki diğer köklü devlet üniversitelerinden hiç katılım sağlanmaması da önemli bir bulgu olarak değerlendirilmelidir. Bu bulgu; aynı şehir içinde yer alan ve özellikle turizm dalında da eğitim vermekte olan kurumlar arası bilgi alışverişinin ve desteğin yetersiz olabileceğini düşündürmektedir. Sempozyumun bu açıdan bundan sonraki yıllarda ilk hedefi düzenlendiği şehirdeki diğer devlet ve vakıf üniversitelerinin de katılımını sağlayacak koşullar üzerinde çalışmak olmalıdır.

Diğer yandan sempozyumda bildirilerin büyük bir kısmının iki yazarlı olarak hazırlandığı bulgular arasında yer almaktadır. Bu çalışmalarda dikkat çeken nokta çalışmaların önemli bir kısmının öğretim üyesi ile araştırma görevlisi ve/veya lisansüstü öğrenci ile yapıldığının görülmesidir. Benzer biçimde bildirilerdeki isim sırasında da öğretim üyelerinin önceliği genç akademisyenler ya da öğrencilere verdiği görülmektedir. Bu durum sempozyumda akademik gelişim sürecinde yolun başına olan veya eğitimine devam eden öğrencilerin öğretim üyeleri tarafından desteklendiği ve cesaretlendirildiğinin göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

Sunulan bildiriler kurumlar arası iş birliği açısından değerlendirildiğinde bildirilerin büyük bir kısmının tek bir üniversitenin adı ile sunulduğu görülmektedir. Üniversite mensubu ile üniversite dışı kurumlardan kişilerin iş birliği içinde hazırladıkları çalışmaların sayısı toplam 11 adettir. Bu sayının gelecek sempozyumlarda arttırılması akademi ve sektör iş birliğinin artarak sürmesi ve teori ile pratiğin bir araya getirilebilmesi açısından önem taşımaktadır.

Sempozyumda sunulan bildirilerin konu dağılımları ise belirlenen 57 farklı tema ve 10 temel kategori üzerinden yapıldığında yazarların en fazla ilgi gösterdikleri konuların deniz turizmi türleri, pazarlama, çevre ve sürdürülebilirlik, yatçılık, marina, yönetim ve mevzuat olduğu görülmektedir. Özellikle çevre ile ilişkili konularda artış gözlenmektedir. Bu durum çevrenin korunması ile ilgili güncel gelişmeler ve çevre bilincinin sağlanması gerekliliği ile paralellik göstermektedir.

Araştırma bulguları sempozyumda sunulan bildirilerde nitel yöntemlerin kullanılma oranının her seferinde arttığını göstermektedir. Alan yazında da araştırmacılar tarafından nitel yöntemlerin daha sık tercih edildiğinin belirtildiği çalışmalar bulunmaktadır. Diğer yandan uygulamalı bir yöntem içermeyen çalışmaların sayısının da her geçen sempozyumda azaldığı görülmektedir. Derleme ya da literatür tarama biçiminde yürütülen çalışmaların sayısı ve oranı azalmaktadır. Ayrıca nitel yöntemlerin

kullanıldığı bildirilerde görüşme (mülakat) tekniğinin sıklıkla kullanıldığı çalışmanın dikkat çekici sonuçlarından biridir.

Elde edilen bulgular ve sonuçlar değerlendirildiğinde sempozyumun gelecek yıllarda giderek artan sayıda katılımcıyla süreceği öngörülmektedir. Sempozyumun başarısı aynı zamanda alana yönelik eğitim kurumlarının desteğinin artırılmasıyla da artacaktır. Yürütülecek çalışmalarda farklı kurum ve sektör iş birlikleri desteklenerek uygulamaya dönük çalışmalara ağırlık verilmelidir.

Diğer yandan; sempozyum bilim kurulu üyeleri ile düzenleme kurulu üyelerinden seçilen öğretim üyeleriyle gerçekleştirilecek odak grup çalışmaları; sempozyumun tanıtımı ve daha geniş bir alana yayılması için neler yapılabileceğinin belirlenmesi açısından uygulanabilir bir yöntem olarak düşünülmektedir.

Son olarak; gelecek çalışmalarda sempozyumun kalite ve başarısının ölçülmesi ve zaman içinde gözlenen değişimlerin takip edilebilmesi için benzer çalışmaların farklı değişkenlerle genişletilerek ele alınmasının deniz turizmi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Al, U. ve Coştur, R. (2007). "Türk Psikoloji Dergisi"nin Bibliyometrik Profili". Türk Kütüphaneciliği, Cilt 21, Sayı 2. s:142-163.
- Armutlu, C. ve Arı, G.S. (2010) "Yönetim Modalarının Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerine Yansımaları: Bibliyometrik Bir Analiz". ODTÜ Gelişim Dergisi, Cilt 37. s:1-23.
- Aydın, B. (2017). "Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (Yöktez) Yiyecek İçecek İşletmeciliği Alanında Kayıtlı Bulunan Tezlerin Bibliyometrik Analizi". Jomat Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi, Cilt 2, Sayı 1. s: 23-38.
- Boyraz, M. ve Sandıkçı, M. (2018). "Gastronomi Bildirilerinin Değerlendirilmesi: Turizm Kongreleri Örneği 2013-2017". Journal of Tourism and Gastronomy Studies, Cilt 6, Sayı 4. s: 873-889.
- Çakıcı, A.C., Yıldırım, O. Ve Karacaoğlu, S. (2013). "Ulusal Turizm Kongreleri Bildirilerinin Bibliyometrik Profili". 14. Ulusal Turizm Kongresi. 05-08 Aralık 2013. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Çiçek, D. ve Kozak, N. (2012). "Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili". Türk Kütüphaneciliği, Cilt 26, Sayı 4. s: 734-756.
- Çiçek, D. ve Çiftçi, E.Z. (2019). "Prof. Dr. Hasan Olalı Turizm Kitaplarında Yer Alan Atıfların İncelenmesi". Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt 30, Sayı 2. s: 58-67.

- Demirbulat, Ö.G. ve Dinç, N.T. (2017). "Sürdürülebilir Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili". Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, Cilt 14, Sayı 2. s: 20-30.
- Evren, S. ve Kozak, N. (2012). "Türkiye'de 2000-2010 Yılları Arasında Yayımlanan Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi". N. Kozak ve M. Yeşiltaş (Yay. Haz.). VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı içinde (s. 250-267). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kesiktaş, H.İ.H. ve Paker, S. (2019). "Liman Stratejilerinin Yerelleştirilmesinde Bilimsel Toplantıların Katkısı". IV. Ulusal Liman Kongresi. 7-8 Kasım 2019. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Koyuncu, M.S., Şata, M. ve Karakaya, İ. (2018). "Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Kongrelerinde Sunulan Bildirilerin Doküman Analizi Yöntemiyle İncelenmesi". Eğitim ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, Cilt 9, Sayı 2. s:216-238.
- Kurt, A. (2019). "Türkiye'de Kentleşme ve Çevre Sorunları Alanında Hazırlanmış Kayıtlı Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelemesi". Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aksaray.
- Maksüdünov, A. (2016). "Girişimcilik Kongresinin Bildiri Kitaplarında Yer Alan Araştırmaların İçerik Analizi ve Genel Değerlendirmesi". Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 5, Sayı 5. s: 75-86.
- Nergiz, H. G. (2014). "Türkiye'de Lisansüstü Turizm Tezlerinin Bibliyometrik Profili (1990-2013)". VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi. 04-05 Nisan 2014. Kuşadası, Aydın.
- Tayfun, A., Küçükergin, F.G., Aysen, E., Eren, A. ve Özekici, Y.K. (2016). "Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz". Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, Cilt 1. s: 50-69.
- Tayfun, A., Ülker, M., Gökçe, Y., Tengilimoğlu, E., Sürücü, Ç. ve Durmaz, M. (2018). "Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi". Journal of Tourism and Gastronomy Studies, Cilt 6, Sayı 2. s: 523-547.
- Tekin, Ö.A. (2016). "Türkiye'deki Lisansüstü Turizm Tezlerinde Odaklanılan Konular: 1984-2015". Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 2. s: 175-187.
- Ünsal, Y., Kızılcık, H.Ş. ve Yarımkaya, D. (2018). "Fizik Eğitimi Kongrelerinde Sunulan Bildirilerin Analizi: Türkiye Örneği". Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi, Cilt 6, Sayı 2. s: 173-196.
- Yılmaz, G. (2017). "Ulusal Turizm Kongrelerinde Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanı İle İlgili Yayımlanan Bildiriler Üzerine Bir Araştırma". Turizm ve Araştırma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1. s: 24-39.
- Yılmaz, G. (2017). "Restoranlarda Bahşiş İle İlgili Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi". Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, Cilt 14, Sayı 2. s: 65-79.